

А.Д. ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СКОПЈЕ

ГОДИШЕН ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

ЗА РАБОТЕЊЕТО НА АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ СКОПЈЕ
ЗА ПЕРИОД I - XII 2022 ГОДИНА

Февруари 2023

ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Електрани на Северна Македонија АД Скопје (во понатамошниот текст АД ЕСМ Скопје), е компанија 100% во државна сопственост, чија основна дејност е производство на електрична енергија. Основната дејност компанијата ја остварува организирана преку Подружници и тоа две термоелектрани Подружница РЕК Битола и Подружница РЕК Осломеј, како и преку следните хидроцентрали: Подружница ХЕЦ Тиквеш, ХЕЦ Врбен, ХЕЦ Равен и ХЕЦ Вруток – составен дел на Подружница ХЕС Маврово, ХЕЦ Глобочица и ХЕЦ Шпиље – составен дел на Подружница ХЕС Црн Дрим, ХЕЦ Козјак и ХЕЦ Света Петка – составен дел на Подружница ХЕС Треска. Во склоп на компанијата работи и Подружница Енергетика чија дејност е производство, дистрибуција и снабдување со топлинска и електрична енергија како и производство на технолошка пареа и напојна вода.

Од вкупното производство на електрична енергија обезбедено од АД ЕСМ за период 01.01.- 31.12.2022 година 69,66% е произведено во термоелектраните, 26,36% се произведени во хидроцентралите, 2,89% се произведени од ветерниот парк Богданци, додека пак останатите 1,09% се произведени во ТЕ-ТО Енергетика.

АД ЕСМ – Скопје за период 01.01.2022 – 31.12.2022 година ги има остварено следните поважни финансиски движења и резултати од работењето.

1. ОСТВАРЕН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

АД ЕСМ оствари вкупни приходи во износ од 34.093.003 илјади денари или 554.358 илјади евра, вкупни расходи во износ од 31.578.898 илјади денари или 513.478 илјади евра во работењето за период Јануари - Декември 2022 година и искажа позитивен финансиски резултат остварена добивка пред оданочување во износ од 2.514.105 илјади денари или 40.880 илјади евра. Остварената добивка после оданочување изнесува 2.250.389 илјади денари или 36.592 илјади евра.

Сакаме да напоменеме дека приходите и расходите во овој период се многу зголемени, бидејќи во услови на енергетска криза и енормно високи цени на електричната енергија на слободниот пазар, како и на останатите енергенси гас и мазут, Владата на Република Северна Македонија превзема низа мерка за заштита на стандардот на граѓаните и малата индустрија која се снабдува од универзалниот снабдувач ЕВН ХОУМ. За таа цел Владата донесе Одлуката со која го задолжи АД ЕСМ да обезбеди електрична енергија во количини од 100% од потребите на универзалниот снабдувач, иако согласно член 237 од Законот за енергетика за 2022 година требаше да обезбеди 60 % од потребните количини, а останатите 40% од количините требаше АД ЕСМ да ги понуди, а АД ЕВН да ги набави на слободниот пазар по пазарни цени. Со Одлика на Владата на РСМ, исто така АД ЕСМ е задолжено да обезбеди и дополнителни количини на електрична енергија за покривање на загубите на АД ЕВН дистрибуција и на АД МЕПСО. Од овие причини АД ЕСМ за обезбедување на зголемените потребни количини на електрична енергија вршеше набавки на електрична енергија произведена од ТЕЦ Неготино и ТЕ-ТО по цена која беше пониска од цените на слободниот пазар, а ја продаваше по цена од 41 евра за мегаватчас за периодот од 01.01. до 30.06.2022 година, односно по цена 48 евра за мегаватчас за периодот од 01.07 до 31.12.2022 година за универзалниот снабдувач, се со цел да биде заштитен стандардот на граѓаните и малата индустрија во услови на енергетска криза, војна во Украина и превземени мерки кон Русија кои имаа големо влијание на енергетскиот сектор во Европа.

За период 01.01.2022 – 31.12.2022 година АД ЕСМ Скопје има остварено вкупни приходи во износ од 34.093.003 илјади денари и забележува зголемување на вкупните приходи за 113,65 % во однос на истиот период 2021 година кога истите изнесуваа 15.957.107 илјади денари, додека во однос на планираните приходи за истиот период 2022 година се зголемени за 27,77% (планирани 26.682.683 илјади денари).

Добивката за период Јануари - Декември 2022 година се должи пред се на зголемениот приход од производство на електрична енергија и приходот од субвенции од Владата на Република северна Македонија од 10.232.349 илјади денари поради енергетската криза, а заради зголеменото производство има зголемување на вкупниот трошок за 78,56% (зголемена набавка на ел.енергија за покривање на загубите на АД ЕВН и АД МЕПСО и тоа од ТЕТО набавено за 3.476.547 илјади денари од ТЕЦ Неготино за 5.478.477 илјади денари од ЕСМ Продажба за 3.101.894 илјади денари и надомест за поравнување на отстапување за 1.280.874 илјади денари или вкупно 13.337.792 илјади денари поради енергетската криза, зголемен трошокот за набавка на јаглен за 2.069.329 илјади денари, зголемување на резервациите за судски спорови за 739.173 илјади денари, зголемен потрошен мазут за 732.011 илјади денари, зголемен трошокот за гас за 630.110 илјади денари и друго).

Во 000 денари

ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ	Остварено I-XII.2021	Планирано I-XII.2022	Остварено I-XII.2022	Остварено I-XII.2022 во 000 евра	Инд 4/2	Инд 4/3
1	2	3	4	4/1	5	6
I. ВКУПНИ ПРИХОДИ	15.957.107	26.682.683	34.093.003	554.358	113,65	27,77
II. ВКУПНИ РАСХОДИ	17.685.315	37.245.254	31.578.898	513.478	78,56	-15,21
(I - II) ДОБИВКА/ЗАГУБА	-1.728.207	-10.562.571	2.514.105	40.880	-245,47	-123,80
ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ	0	0	263.716	4.288		
ДОБИВКА/ЗАГУБА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ	-1.728.207	-10.562.571	2.250.389	36.592	-230,22	-121,31
ПРОИЗВЕДЕНИ GWh	3.227	3.858	3.718		15,20	-3,63

Во понатамошниот текст се образложени деталите за движењето на приходите и расходите на компанијата како и структурата на нејзините средства и извори на финансирање на истите.

Финансиската слика на компанијата во периодот 01.01.2022 – 31.12.2022 во споредба со планот за 2022 и остварувањата за истиот период 2021 е следна:

А. БИЛАНС НА УСПЕХ

Во 000 денари

ОПИС	01.01.21- 31.12.21	План 01.01.22- 31.12.22	01.01.22- 31.12.2022	01.01.22- 31.12.22 во 000 евра	2022/ 2021	2022/ 2022 План
Оперативни приходи	15.935.643	26.666.711	34.054.956	553.739	113,70	27,71
- Процент на пораст		27,71%	113,70%	113,70%		
Трошоци на продадени производи	(10.314.782)	(29.100.175)	(23.586.636)	(383.523)	128,67	-18,95
Бруто профит	5.620.861	(2.433.463)	10.468.321	170.217	86,24	-530,18
Општи, продажни и административни трошоци	(4.722.481)	(5.457.885)	(5.403.603)	(87.863)	14,42	-0,99
ЕВИТА	898.380	(7.891.349)	5.064.717	82.353	463,76	-164,18
Финансиски приходи/трошоци	(49.159)	(57.675)	(89.786)	(1.460)	82,64	55,68
Оперативен профит /загуба	849.221	(7.949.024)	4.974.931	80.893	485,82	-162,59
ЕВИТ	(1.679.048)	(10.504.896)	2.603.891	42.340	-255,08	-124,79
Амортизација	(2.577.428)	(2.613.547)	(2.460.826)	(40.013)	-4,52	-5,84
Вонредни приходи	-	-	-	-	0,00	0,00
Профит/ загуба пред оданочување	(1.728.207)	(10.562.571)	2.514.105	40.880	-245,47	-123,80
Данок	-	-	263.716	4.288		
Нето профит / загуба	(1.728.207)	(10.562.571)	2.250.389	36.592	-230,22	-121,31

I. Структура на приходи

Вкупните приходи без финансиските приходи за период 01.01.2022 – 31.12.2022 година се зголемени за 113,70% односно 18.119.313 илјади денари во споредба со истиот период минатата година. Зголемувањето се должи пред се поради зголемувањето на приходите од продажба од 12.299.058 илјади денари пред се повеќе приходи од основна дејност продажба на електрична енергија за 8.131.598 илјади денари, повеќе приходи од продажба на вишок на електрична енергија за 2.134.519 илјади денари и повеќе приход од системски услуги за 1.632.601 илјади денари како и зголемени останати приходите за 122,01 % односно 5.820.255 илјади денари, најголем дел се дадени субвенции од Владата за излез од енергетската криза во висина од 10.232.349 илјади денари, приход од поранешни години од АД МЕПСО во висина од 213.623 илјади денари и приход од повеќе наплатени штети за 16.980 илјади денари.

Како што веќе напоменавме погоре во текстот, остварените оперативни приходи, во износ од 34.054.956 илјади денари, се зголемени за 113,70% во однос на истиот период минатата година кога изнесувале 15.935.643 илјади денари, а се зголемени за 27,71% во однос на планираните. Нивната структура е дадена во прилог:

Во 000 денари

Оперативни приходи	01.01.21 – 31.12.21	План 01.01.22 – 31.12.22	01.01.22 – 31.12.22	2022/ 2021	2022/ 2022 П
Приходи од продажба	11.165.506	21.503.197	23.464.565	110,15	9,12
Останати приходи *	4.770.136	5.163.514	10.590.391	122,01	105,10
Капитализирано сопствено производство и услуги	0	0	0	0	0
Вкупно	15.935.643	26.666.711	34.054.956	113,70	27,71

* Останатите приходи се зголемени поради зголемувањето на останатите приходите за 122,01 % односно 5.820.255 илјади денари, најголем дел за субвенции од Владата за излез од енергетската криза во висина од 10.232.349 илјади денари, приход од поранешни години од АД МЕПСО во висина од 213.623 илјади денари и приход од повеќе наплатени штети за 16.980 илјади денари.

1.1. Приходите од продажба се 68,90 % од вкупните приходи и бележат зголемување во однос на анализираниот период 2021 година за 110,15% додека во однос на планот се зголемени за 9,12%. Структурата на приходите од продажба за последните две години е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2021- 31.12.2021	План 01.01.22- 31.12.2022	01.01.22- 31.12.2022	2022/ 2021	2022/ 2022 П
Приходи од продажба на добра - основна дејност *	7.919.014	11.418.165	16.050.611	102,68%	40,57%
Приход од сопствена потрошувачка – електрич. енергија	789.563	813.567	1.087.990	37,80%	33,73%
Приходи од системски услуги на еес	1.785.488	900.000	3.418.089	91,44%	279,79%
Приходи од продажба на вишок на електрична енергија	323.553	7.998.374	2.458.072	659,71%	-69,27%
Ост.приход продажба-топлинска енергија-Енергетика **	131.260	140.000	208.821	59,09%	49,16%
Ост.прих.продажба-електрична енергија-Енергетика***	132.631	120.775	137.847	3,93%	14,14%
Приходи од продажба на добра и услуги на поврзани субјекти ****	25.945	32.535	24.053	-7,29%	-26,07%
Останати приходи *****	58.054	79.781	79.082	36,22%	-0,88%
Вкупно	11.165.506	21.503.197	23.464.565	110,15%	9,12%

* Приходот од основна дејност е зголемен поради повеќе продадени киловати на електричната енергија.

** Приходот од испорака на топлинска енергија е зголемен во споредба со минатата година.

*** Зголемувањето е резултат на зголемена потрошувачка од корисниците на електрична енергија.

**** Овие приходи се резултат на интерни пресметки помеѓу подружниците и немаат никаков ефект на крајниот резултат бидејќи во една подружница се јавуваат како приход а во друга како расход.

***** Ова зголемување се должи на зголемениот приход од бонус од осигурителните компании за 11.928 илјади денари и зголемениот приход од наемнини за 10.664 илјади денари.

Во текот на 2022 година поради либерализацијата на пазарот се зголеми цената на електричната енергија на АД ЕСМ Скопје за 17% (старата цена беше 2,5297 денари за kWh, додека новата 2,9116 денари за kWh), а официјалното зголемување на цената почна да се применува од 01 Јули 2022 година. Покрај зголемувањето на цената имаме и зголемено производство на електрична енергија кое е прикажано во табелата подолу:

Во GWh

Производство	01.01. - 31.12.2021	% Учество	План 01.01.- 31.12.2022	% Учество	01.01. - 31.12.2022	% Учество	2022/2021	2022/План 2022
Термоелектрани	2.051	63,56%	2.866	74,28%	2.631	70,75%	28,23%	-8,21%
Битола 1	736	22,79%	973	25,22%	1.097	29,51%	49,18%	12,77%
Битола 2	608	18,83%	1.170	30,32%	1.231	33,12%	102,59%	5,29%
Битола 3	490	15,20%	309	8,01%	0	0,00%	-99,99%	-99,99%
Осломеј	204	6,31%	364	9,44%	261	7,03%	28,30%	-28,23%
Енергетика	14	0,43%	50	1,30%	41	1,09%	191,71%	0,00%
Хидроелектрани	1.073	33,25%	897	23,24%	980	26,36%	-8,67%	9,31%
Вруток	344	10,65%	173	4,48%	302	8,11%	-12,26%	74,70%
Равен	40	1,25%	21	0,54%	33	0,89%	-17,40%	60,38%
Врбен	37	1,15%	34	0,88%	31	0,84%	-16,20%	-8,81%
Шпилје	257	7,96%	258	6,70%	223	5,99%	-13,30%	-13,80%
Глобочица	160	4,95%	186	4,82%	145	3,91%	-9,11%	-21,93%
Тиквеш	90	2,79%	130	3,37%	101	2,72%	12,21%	-22,26%
Козјак	98	3,02%	65	1,68%	99	2,65%	1,04%	51,99%
Света Петка	48	1,49%	30	0,78%	47	1,26%	-2,49%	55,21%
Ветерен парк Богданци	103	3,19%	96	2,48%	107	2,89%	4,21%	12,35%
ВКУПНО	3.227	100,00%	3.858	100,00%	3.718	100,00%	15,20%	-3,63%

Од погореизнесеното можеме да заклучиме дека зголемувањето на вкупно производство од 490 GWh за период Јануари - Декември 2022 година во однос на 2021 година е резултат на зголеменото производство на термоцентралите за 28,23%, односно термоцентралите повеќе произвеле 579 GWh, додека хидроцентралите произвеле за - 8,67% помалку киловат часови односно - 93 GWh помалку, додека ветерен парк Богданци произвел повеќе за 4,21% односно 4 GWh.

1.2 Структурата на Останатите приходи кои се зголемени за 122,01% во однос на истиот период минатата година е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2021- 31.12.2021	План 01.01.22- 31.12.2022	01.01.22- 31.12.2022	2022/ 2021	2022/ 2022 П
Приходи од наплатени штети *	78.180	29.300	95.160	21,72%	224,78%
Останати неспомнати делови приходи за превоз од вработени **	3.885	3.676	3.857	-0,72%	4,93%
Наплатени приходи од поранешни години ***	10.883	12.010	219.886	1920,50%	1730,86%
Останато ****	4.677.189	5.118.529	10.271.488	119,61%	100,67%
Вкупо	4.770.136	5.163.514	10.590.391	122,01%	105,10%

* Приходот од наплатени штети е зголемен за 16.980 илјади денари поради зголемениот број штети оваа година во однос на минатата година.

** Приходот за превозот од вработени е минимално намален поради намалениот број на вработени на кои им се одбиваат парични средства од плата за превоз од дома до работа и обратно.

*** Наплатените приходи од поранешни години е зголемен за 1.920,50% или 209.004 илјади денари поради наплатениот долг од АД МЕПСО во висина од 213.623 илјади денари.

**** Останатите приходи се зголемени за 119,61 % односно 5.594.299 илјади денари пред се за дадени субвенции од Владата за излез од енергетската криза во висина од 10.232.349 илјади денари.

II. Структура на трошоци

При споредба на периодот Јануари – Декември 2022/2021 година забележуваме дека има зголемување на вкупните трошоци од работењето за 78,56% односно 13.893.583 илјади денари во услови кога вкупниот приходот е зголемен за 113,65%, додека споредено со планираните трошоци има намалување од -15,21%. Како што може да се види подолу од Табелата кај некои Подружниците има зголемување додека кај други намалување на трошоците. Најголемо вредносно зголемување од 10.643.190 илјади денари има кај Дирекцијата на АД ЕСМ поради зголемена набавка на ел.енергија за покривање на загубите на АД ЕВН и АД МЕПСО и тоа од ТЕТО набавено за 3.476.547 илјади денари од ТЕЦ Неготино за 5.478.476 илјади денари од ЕСМ Продажба за 3.101.894 илјади денари и надомест за поравнување на отстапување за 1.280.874 илјади денари или вкупно 13.337.792 илјади денари поради енергетската криза и зголемување на резервациите за судски спорови за 739.173 илјади денари. Кај Подружница Енергетика зголемувањето е поради зголемениот трошок за гас од 630.110 илјади денари пред се поради драстично зголемувањето на цената на гасот. Додека зголемувањето на трошоците кај РЕК Битола се поради зголемениот трошок за набавка на јаглен за 992.482 илјади денари, зголемениот трошок за мазут за 511.627 илјади денари, зголемување на трошокот за сопствена електрична енергија за 260.548 илјади денари, зголемување на трошокот за залиха на јаглен за 139.714 илјади денари и друго.

Во 000 денари					
Трошоци по подружници	01.01.2021-31.12.2021	План 01.01.22-31.12.2022	01.01.22-31.12.2022	2022/2021	2022/2022 П
Дирекција	5.111.513.539	21.042.313.585	15.754.703	208,22	-25,13
ХЕС Маврово	503.646.795	527.603.244	478.554	-4,98	-9,30
ХЕС Црн Дрим	313.041.303	348.553.387	320.105	2,26	-8,16
ХЕЦ Тиквеш	133.790.156	166.885.758	130.880	-2,18	-21,58
РЕК Битола	8.176.734.543	9.924.513.715	9.501.458	16,20	-4,26
РЕК Осломеј	2.237.651.576	3.284.233.288	3.549.932	58,65	8,09
ХЕЦ Треска	620.435.407	624.249.410	615.465	-0,80	-1,41
Енергетика	588.501.451	1.326.901.894	1.227.802	108,63	-7,47
Вкупно трошоци АД ЕСМ	17.685.314.770	37.245.254.281	31.578.898	78,56	-15,21
Вкупен приход АД ЕСМ	15.957.107.351	26.682.683.349	34.093.003	113,65	27,77

За период 01.01.- 31.12.2022 година во однос на истиот период минатата година има зголемување на вкупните трошоци од 13.893.583 илјади денари што во најголема мера се должи на зголемена набавка на ел.енергија за покривање на загубите на АД ЕВН и АД МЕПСО и тоа од ТЕТО набавено за 3.476.547 илјади денари од ТЕЦ Неготино за 5.478.476 илјади денари од ЕСМ Продажба за 3.101.894 илјади денари и надомест за поравнување на отстапување за 1.280.874 илјади денари или вкупно 13.337.792 илјади денари, зголемен трошокот за набавка на јаглен за 2.069.329 илјади денари, зголемување на резервациите за судски спорови за 739.173 илјади денари, зголемен потрошен мазут за 732.011 илјади денари, зголемениот трошок за гас од 630.110 илјади денари и друго.

Анализата на трошоците е дадена во прилог.

II.1 Трошоците на продадени производи се однесуваат на следните ставки:

Во 000 денари					
ОПИС	01.01.2021-31.12.2021	План 01.01.22 - 31.12.2022	01.01.22-31.12.2022	2022/2021	2022/2022 П
Трошоци за сировини и други материјали	3.680.735	5.859.160	7.325.558	99,02%	25,03%
Набавна вредност на продадени стоки	4.197.140	19.216.822	13.343.907	217,93%	-30,56%
Услуги со карактер на материјални трошоци	2.604.850	4.314.223	2.962.120	13,72%	-31,34%
Промени во залихата	-167.944	-290.030	-44.949	-73,24%	-84,50%
Вкупно	10.314.782	29.100.175	23.586.636	128,67%	-18,95%

Од табелата може да се констатира дека овие трошоци бележат зголемување од 128,67% односно 13.271.854 илјади денари во споредба со истиот период минатата година пред се поради зголемена набавка на ел.енергија за покривање на загубите на АД ЕВН и АД МЕПСО и тоа од ТЕТО набавено за 3.476.547

илјади денари од ТЕЦ Неготино за 5.478.476 илјади денари од ЕСМ Продажба за 3.101.894 илјади денари и надомест за поравнување на отстапување за 1.280.874 илјади денари или вкупно 13.337.792 илјади денари, зголемување на трошоците за сировини и други материјали од 3.644.822 илјади денари поточно зголемена набавка на јаглен за производство од 2.069.329 илјади денари, зголемен потрошен мазут за 732.011 илјади денари и зголемен трошокот за гас од 630.110 илјади денари. Исто така за напомена е и зголемувањето на трошокот за залиха на недовршеното производство (јаглен) во висина од 122.995 илјади денари.

Структурата на трошоци за сировини и материјали во износ од 7.325.558 илјади денари е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2021- 31.12.2021	План 01.01.22- 31.12.2022	01.01.22- 31.12.2022	2022/ 2021	2022/ 2022 П
Трошоци за сировини и материјали за производство	836.538	2.337.136	2.906.031	247,39%	24,34%
Потрошен јаглен за производство на ел.енергија	654.135	2.166.121	2.723.464	316,35%	25,73%
Потрошена вода за производство на електрична енергија	134.752	132.831	138.574	2,84%	4,32%
Потрошена врела вода за продажба	0	0	0	0,00%	0,00%
ХТЗ опрема во производство	1.091	9.928	2.417	121,44%	-75,66%
Потрошен канцелариски материјал	4.291	4.195	5.240	22,13%	24,92%
Материјал за чистење и одржување	1.927	6.090	2.868	48,81%	-52,90%
Потрошени сировини и материјали за производство	40.342	17.971	33.468	-17,04%	86,23%
Трошоци за потрошена енергија за производство	2.018.892	2.824.818	3.754.747	85,98%	32,92%
Потрошена електрична енергија	8.464	12.171	9.418	11,28%	-22,61%
Потрошена сопствена електрична енергија	807.035	813.567	1.107.651	37,25%	36,15%
Потрошен гориво за тешки моторни возила и машини	31.208	73.095	86.195	176,20%	17,92%
Парно	2.758	4.000	6.035	118,86%	50,88%
Друг огревен материјал (гас за Енергетика)	248.454	1.053.669	878.564	253,61%	-16,62%
Потрошено уље за постројки и опрема	21.457	48.043	32.456	51,26%	-32,44%
Потрошено уље за тешки моторни возила и градежни машини	1.690	4.100	2.754	62,96%	-32,83%
Потрошен мазут за производство на електрична енергија	895.828	811.004	1.627.840	81,71%	100,72%
Потрошено дизел гориво за производство на ел.енергија	1.999	5.170	3.833	91,77%	-25,86%
Останати трошоци за енергија за производство	0	0	0	0,00%	0,00%
Трошоци за потрошена енергија за администрација	14.454	26.900	19.446	34,53%	-27,71%
Потрошен гориво за моторни возила	14.452	26.900	19.444	34,55%	-27,72%
Потрошено уље за моторни возила	3	0	2	-37,59%	0,00%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување за производство	771.089	597.842	604.893	-21,55%	1,18%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	770.643	597.742	604.855	-21,51%	1,19%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување на возила	446	100	38	-91,44%	-61,84%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување за администрација	28.506	28.457	24.617	-13,64%	-13,49%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	28.506	28.457	24.617	-13,64%	-13,49%
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми за производство	8.790	37.319	12.536	42,61%	-66,41%
Трошоци за ситен инвентар за производство	4.153	15.924	5.258	26,61%	-66,98%
Трошоци за авто гуми за градежни машини и тешки возила	186	1.539	0	-100,00%	100,00%
Трошоци за ЛЗС за производство	4.451	19.857	7.277	63,51%	-63,35%
Трошоци за ситен инвен, амбалажа и автогуми(за админис)	2.466	6.687	3.288	33,35%	-50,83%
Трошоци за ситен инвентар	0	0	0	0,00%	0,00%
Трошоци за авто гуми за возила	2.466	6.687	3.288	33,35%	-50,83%
Вкупно	3.680.735	5.859.160	7.325.558	99,02%	25,03%

- **Трошокот за ХТЗ опрема** за производство за период 01.01.- 31.12.2022 е зголемен за 121,44% во споредба со истиот период минатата година или 1.325 илјади денари, бидејќи оваа опрема се требува на две години и во годината кога треба да се набавува овој трошок се зголемува.
- **Сопствената потрошената електрична енергија** е зголемена поради зголеменото производство на електрична енергија во термоелектраните.
- **Трошокот за потрошен дизел гориво за производство на електрична енергија** е зголемен во анализираниот период за 91,77% (1.834 илјади денари) и изнесува 3.833 илјади денари. Зголемувањето е во РЕК Осломеј и се должи на повеќе потрошено дизел гориво при покренување на термоелектраната.

Како позначајни ставки од претходната табела кои кај кои има поголеми промени се:

- **Потрошувачката на друг огревен материјал** се однесува на евиденцијата на гас за производство на топлинска енергија во Подружница Енергетика и е зголемен за 253,61 % односно 630.110 илјади денари во однос на истиот период минатата година. Испораката на топлинска енергија е поврзана со надворешните температури и се врши согласно температурен дијаграм. Во Q1 2021 година поради повисоките температури беа испорачани помали количини на топлинска енергија за што беа потрошени и помали количини на гас додека оваа година е испорачано поголема количина на гас и цената на гас оваа година е драстично поголема од лани поради енергетската криза. Да напоменеме дека во 2021 година овој период имаше производство на електрична енергија од 13.888 MWh, а оваа година се произведуваше повеќе електрична енергија при што работеше и турбогенераторската постројка TG1 и беа произведени 40.515 MWh.
- **Потрошените резервни делови и материјали за одржување** се намалени за -165.788 илјади денари или -21,51% во однос на истиот период минатата година. Ова намалување се должи пред се поради помалку потрошените резервни делови и материјали за тековно одржување на постројките во РЕК Битола за -180.266 илјади денари во споредба со истиот период минатата година.
- **Потрошен мазут за производство на електрична енергија** – вредносно е зголемен за 81,71% односно 732.011 илјади денари во однос на 2021. Од подолу приложената табела може да се констатира дека за период 01.01.-31.12.2022 година во РЕК Осломеј потрошувачката на мазут вредносно е зголемена за 146,23% додека количински потрошувачката на мазут е зголемена за 56,96% во однос на истиот период минатата година но се произведени повеќе 58 GWh, а во РЕК Битола потрошувачката на мазут вредносно е зголемена за 68,66% додека количински потрошувачката на мазут е зголемена за 18,05 % во однос на истиот период минатата година, додека се произведени повеќе 495 GWh односно:

Потрошен мазут		01.01-31.12.2021	%	01.01-31.12.2022	%	2022/2021
МКД	РЕК Битола	745.121	83,18%	1.256.748	77,20%	68,66%
	РЕК Осломеј	150.707	16,82%	371.092	22,80%	146,23%
Вкупно потрошен мазут во МКД		895.828	100,00%	1.627.840	100,00%	81,71%
Тони	РЕК Битола	24.466	81,62%	28.882	76,95%	18,05%
	РЕК Осломеј	5.511	18,38%	8.650	23,05%	56,96%
Вкупно потрошен мазут во тони		29.977	100,00%	37.532	100,00%	25,20%
Произведени во GWh Рек Битола		1.834		2.329		26,99%
Произведени во GWh Рек Осломеј		204		261		28,30%
Мазут/GWh Рек Битола		13,34		12,40		-7,04%
Мазут/GWh Рек Осломеј		27,06		33,11		22,34%

Во табелата во продолжение прикажани се поголемите трошоци за сировини и материјали како учество во вкупно остварениот приход со цел да се види дали за остварените приходи направени се поголеми или помали трошоци во однос на претходната година, односно:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.- 31.12.2021	%	01.01.- 31.12.2022	%	2022/2021
Потрошена сопствена електрична енергија	807.035	5,06%	1.107.651	3,25%	37,25%
Потрошен гориво за тешки моторни возила и градежни машини	31.208	0,20%	86.195	0,25%	176,20%
Друг огревен материјал	248.454	1,56%	878.564	2,58%	253,61%
Потрошен мазут за производство на електрична енергија	895.828	5,61%	1.627.840	4,77%	81,71%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	770.643	4,83%	604.855	1,77%	-21,51%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување администрација	28.506	0,18%	24.617	0,07%	-13,64%
Останати трошоци за сировини и материјали	899.061	5,63%	2.995.835	8,79%	233,22%
Вкупно трошоци за сировини и материјали	3.680.735	23,07%	7.325.558	21,49%	99,02%
Вкупено остварени приходи	15.957.107	100,00%	34.093.003	100,00%	113,65%

Од погоре презентираното заклучуваме дека за периодот 01.01.-31.12.2022 година поголемите трошоци со помал процент учествуваат во вкупниот приход односно вкупните трошоци за сировини и материјали учествуваат со помал процент во вкупниот приход.

Структурата на ставката услуги со карактер на материјални трошоци е прикажана во следната табела:

Во 000 денари					
ОПИС	01.01.2021- 31.12.2021	План 01.01.22- 31.12.2022	01.01.22- 31.12.2022	2022/ 2021	2022/ 2022 П
Транспортни услуги	112.795	111.944	159.584	41,48%	42,56%
Транспортни услуги во јавен сообраќај во земјата	1.528	2.338	14.750	865,02%	531,00%
Трошоци за услуги на пренос, претовар и истовар	5	5	17	243,68%	243,68%
Услуги за превоз на вработени	5.116	4.601	3.837	-24,99%	-16,60%
Трошоци за пренесена електрична енергија	106.146	105.000	140.979	32,82%	34,27%
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	6.135	6.234	5.941	-3,16%	-4,71%
Трошоци на поштенски услуги во земјата	762	890	828	8,58%	-6,95%
Трошоци за поштенски услуги во странство	0	25	0	0,00%	-100,00%
Трошоци за фиксни телефони	2.356	2.288	2.157	-8,45%	-5,72%
Трошоци за мобилни телефони	1.931	1.785	1.798	-6,91%	0,71%
Трошоци за интернет услуги	1.085	1.247	1.159	6,77%	-7,08%
Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги	26.836	40.974	37.634	40,24%	-8,15%
Услуги за изработка, доработка на производи	26.836	40.974	37.634	40,24%	-8,15%
Услуги за одржување и заштита	2.267.733	3.826.034	2.064.363	-8,97%	-46,04%
Услуги за одржување (ремонтни активности)	177.077	301.827	35.695	-79,84%	-88,17%
Услуги за одржување на средствата за заштита на работа	247	127	736	198,27%	478,35%
Услуги за одржување на ситен инвентар и амбалажа	4	345	3	-39,76%	-99,28%
Услуги за одржување хигиена во просториите	601	600	599	-0,34%	-0,13%
Услуги за тековно одржување	538.626	414.297	620.129	15,13%	49,68%
Трошоци за откоп на јаглен и јаловина	1.543.334	3.099.263	1.398.044	-9,41%	-54,89%
Услуги за одржување на тешки моторни возила	960	1.705	1.062	10,63%	-37,74%
Услуги за одржување на лесни моторни возила	6.811	7.814	7.567	11,11%	-3,15%
Други услуги за одржување	74	55	528	610,52%	860,90%
Наемнини-лизинг	3.813	3.700	3.701	-2,95%	0,02%
Наем за недвижности во земјата	3.732	3.600	3.286	-11,95%	-8,72%
Наем од граѓани	0	0	0	0,00%	0,00%
Останат наем	81	100	415	410,95%	314,67%
Комунални услуги	34.451	37.486	41.157	19,46%	9,79%
Комунални услуги (смет, вода, канализација, комунален смет)	34.451	37.486	41.157	19,46%	9,79%
Трошоци за истражување и развој	14.148	41.276	14.881	5,18%	-63,95%
Трошоци за услугите за тековните потреби на научно истр.	14.148	41.276	14.881	5,18%	-63,95%
Трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саем	125	150	125	0,00%	-16,67%
Трошоци за промоција, пропаганда и реклама во земјата	125	150	125	0,00%	-16,67%
Останати услуги	138.814	246.426	634.734	357,26%	157,58%
Трошоци за услуги за заштита на работната средина	3.993	1.949	11.251	181,75%	477,43%
Надомест за користење на јавни складови	14	2.178	41	204,05%	-98,11%
Надомест за автопати, патарина и паркинг	1.727	1.066	1.578	-8,61%	48,13%
Услуга за функционалност на уред ГПС	0	486	0	0,00%	-100,00%
Надомест за технички преглед при регистрација на возила	1.142	1.024	1.270	11,24%	23,97%
Трошоци за здравствени прегледи на работниците	7.151	12.304	7.551	5,60%	-38,63%
Трошоци за системски услуги	119.580	220.000	606.035	406,80%	175,47%
Други материјални услуги	5.207	7.419	7.007	34,56%	-5,56%
Вкупно	2.604.850	4.314.223	2.962.120	13,72%	-31,34%

Како позначајни ставки од претходната табела кои имаат поголеми промени се:

- **Услугите за одржување односно ремонтите активности** за анализираниот период оваа година се намалени за -79.84% односно -141.382 илјади денари во однос на истиот период минатата година. Ова намалување во најголем дел е поради намалувањето на овие трошоци во РЕК Битола за -131.074 илјади денари. Вообичаено овие трошоци во поголем дел се однесуваат на РЕК Битола за специјализирана работна рака за ремонтни активности на Блок I и Блок II, и тоа: Браварски работи на арматура и брусене на вентили со сопствена машина, браварско-заварувачки работи на арматура, цевководи и заварување, ревизија на потпорно-обесувачки систем на цевководи и термичка обработка на заварени споеви.

- **Услугите за тековно одржување** за период 01.01.-31.12.2022 година покажуваат зголемување од 81.504 илјади денари или 15.13% во однос на истиот период минатата година. Најголемо намалување има во Дирекција од - 21.272 илјади денари за сервисирање на ветерен парк Богданци согласно договорот. Додека во РЕК Осломеј трошоците за одржување се зголемени за 74.338 илјади денари, а во РЕК Битола овие трошоци се зголемени за 27.142 илјади денари.

Услугите од механизација се зголемени и тие во најголем дел опфаќаат ангажирана механизација, и тоа: камион со волумен на сандакот од мин.14 м3 за ПЕ-ТЕ, градежна машина KOMATSU 155 AX булдожер гасеничар со снага на мотор од 200-350 KW, скип со снага на мотор поголема од 40 KW, товарно возило MAN 4x4 со вградена телескопска дигалка, товарно возило MERCEDES Atego 4x4 со вградена телескопска дигалка, цистерна за вода со волумен мин.8 м3 со пумпа за распрскување, автодигалка од 13 до 25 т., утоварна лопата – гасеничар со зафатнина на корпа мин. 4 м3, и друго.

- **Трошоците за откоп на јаглен и јаловина** за период 01.01.-31.12.2022 година се во износ од 1.398.044 илјади денари и се намалени за -145.289 илјади денари или -9,41% во однос на истиот период минатата година додека во однос на планот се намалени за -54,89%. Намалувањето на трошоците се должи пред се на:

1.Трошоците кои опфаќаат ископ, транспорт, одлагање и разатирање на јаловина на далечина од 1.500-3.000 метри за период 01.01.-31.12.2022 година се 451.261 илјади денари и се намалени за -129.570 илјади денари или -22,31%.

2. Трошоците за ангажираната дисконтинуирана механизација од надворешни фирми за период 01.01.-31.12.2022 година се остварени во износ од 646.306 илјади денари и бележат зголемување од 258.150 илјади денари односно 66,51% во однос на истиот период 2021 година и истите се однесуваат на ангажирање на услуги од градежни машини заради создавање на услов за формирање на нови траси и објекти за одводнување како и создавање поволни услови за работа на рудникот. Потребата од ангажирање на механизација од надворешни фирми се јавува како резултат на недостатокот на сопствена механизација.

3. Трошоците за ископ и транспорт на јаглен во кило џули за период 01.01.-31.12.2022 година се 300.478 илјади денари и бележат намалување од -273.870 илјади денари или -47,68% во однос на истиот период минатата година. Произведени се 5.004.100 тони јаглен односно за 14,29% повеќе во однос на истиот период од 2021 година кога се произведени 4.378.420 тони јаглен. Произведениот јаглен во Р.Суводол претставува 91,57% од вкупното производство на јаглен.

- **Трошоците за услугите за тековните потреби на научно истражување** во периодот 01.01.2022 -31.12.2022 година во однос на истиот период 2021 година се зголемени за 5,18% односно 733 илјади денари. Тие во поголем дел се состојат од изработка на геодетски елаборати за геодетски работи за посебни намени, премејер на објекти во функција на запишување, како и испитувања на транспортни траки.

- **Трошоците за здравствени прегледи** на работниците се зголемени за 5,60% односно 400 илјади денари и изнесуваат 7.551 илјади денари. Здравствените прегледи се реализираат во зависност од можностите на Економскиот оператор кој ја дава услугата, како и од можностите да се ослободат работниците за таа намена без да трпи производниот процес. Согласно законските прописи здравствен преглед се врши на секои 2 години и затоа е можно динамиката на прегледите да е различна во одделни периоди или години.

Во табелата во продолжение прикажани се поголемите трошоци за услуги како учество во вкупно остварениот приход со цел да се види дали за остварените приходи направени се поголеми или помали трошоци во однос на претходната година, односно:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.- 31.12.2021	%	01.01.- 31.12.2022	%	2022/2021
Услуги за тековно одржување	538.626	3,38%	620.129	1,82%	15,13%
Трошоци за откоп на јаглен и јаловина	1.543.334	9,67%	1.398.044	4,10%	-9,41%
Комунални услуги (смет, вода, канализација, комунални услуги)	34.451	0,22%	41.157	0,12%	19,46%
Трошоци за системски услуги	119.580	0,75%	606.035	1,78%	406,80%
Останати услуги	368.860	2,31%	296.754	0,87%	-19,55%
Вкупно услуги со карактер на материјални трошоци	2.604.850	16,32%	2.962.120	8,69%	13,72%
Вкупен приход	15.957.107	100,00%	34.093.003	100,00%	113,65%

II.2 Општи продажни и административни трошоци се однесуваат на:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2021- 31.12.2021	План 01.01.22-31.12.2022	01.01.22- 31.12.2022	2022/ 2021	2022/ 2022 П
Трошоци за вработени	3.743.244	3.821.010	3.553.817	-5,06%	-6,99%
Вредносно усогласување на средствата	197	0	254.010	128.875,62%	0,00%
Резервирање на трошоци и ризици	64.767	730.500	790.063	1119,85%	8,15%
Останати расходи од работењето	914.273	906.376	805.713	-11,87%	-11,11%
Вкупно	4.722.481	5.457.885	5.403.603	14,42%	-0,99%

Трошоци за вработени:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2021- 31.12.2021	План 01.01.22 – 31.12.2022	01.01.22- 31.12.2022	2022/ 2021	2022/ 2022 П
Плата и надоместоци од плата – бруто *	3.442.698	3.494.963	3.298.378	-4,19%	-5,62%
Останати трошоци за вработените	182.425	181.231	125.904	-30,98%	-30,53%
Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци	4.577	5.350	6.387	39,56%	19,39%
Надомест на трошоците на вработените и подароци	102.788	128.238	112.020	8,98%	-12,65%
Трошоци за осигурување од задолжителни ризици на работници од процес при работа	10.756	11.228	11.127	3,45%	-0,90%
Вкупно трошоци за вработени	3.743.244	3.821.010	3.553.817	-5,06%	-6,99%

* Во износот на плата и надоместоците од плата содржани се и платите на сите членови на Управен одбор на АД ЕСМ кои се вработени во друштвото и имаат склучено менаџерски договори. Согласно член 384 став 7 од Законот за Трговски друштва бруто примањата за 2022 година на членовите на Управниот одбор се: Васко Ковачевски бруто примања од 1.621.754 денари, Адријан Муча со бруто примања од 674.599 денари, Добрила Стефаноска со бруто примања од 1.454.604 денари, Душица Јовановиќ со бруто примања од 1.305.686 денари, Благојче Трповски со бруто примања од 1.417.533 денари, Имер Зенку со бруто примања од 1.560.368 денари и Благој Гадарџиски со бруто примања од 1.407.124 денари. Бруто примањата на членовите на Надзорен Одбор за 2022 година се: Слагана Богдановиќ со бруто примања од 197.723 денари, Ридван Асани со бруто примања од 135.832 денари, Васил Коцев со бруто примања од 259.894 денари, Сашо Додовски со бруто примања од 231.861 денари, Фросина Крстевска со бруто примања од 216.546 денари, Џемал Јусуфи со бруто примања од 193.920 ден. и Игор Петков со 251.907 денари.

Просечниот број на вработени со Декември 2022 година изнесува 4.258 вработени, додека минатата година со Декември биле просечно вработени 4.589 лица. Трошоците за плата и надоместоци од бруто плата во 2022 се намалени за – 144.320 илјади денари во споредба со 2021. Останатите трошоци за вработените се намалени за -56.521 илјади денари бидејќи ова година регресот за годишен одмор е исплатен 60%. Надомест на трошоците на вработените и подароци е зголемен за 9.232 илјади денари бидејќи трошокот за исхрана вработените во тек на работа е зголемен за 11.794 илјади денари.

Останати расходи од работењето се однесува на:

Во 000 денари					
ОПИС	01.01.21- 31.12.21	План 01.01.22- 31.12.2022	01.01.22- 31.12.2022	2022/ 2021	2022/ 2022 П
Трошоци за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	2.515	1.900	3.130	24,45%	64,73%
Трошоци за спонзорства и донации	49.454	52.000	49.000	-0,92%	-5,77%
Трошоци за спонзорство	620	1.000	0	-100,00%	-100,00%
Донации во земјата	834	3.000	0	-100,00%	-100,00%
Донации за синдикат	48.000	48.000	49.000	2,08%	2,08%
Донации за ДООЕЛ	0	0	0	0,00%	0,00%
Трошоци за репрезентација	4.457	4.672	5.371	20,51%	14,96%
Трошоци за репрезентација во земјата	445	500	943	112,10%	88,68%
Репрезентација - надворешни угостителски услуги	1.942	2.216	2.445	25,89%	10,32%
Репрезентација - кафе и сок	2.015	1.677	1.256	-37,69%	-25,11%
Трошоци за репрезентација - останато	55	279	727	1220,79%	160,27%
Трошоци за осигурување	160.882	160.092	159.816	-0,66%	-0,17%
Трошоци за осигурување на средства	157.384	156.099	152.602	-3,04%	-2,24%
Трошоци за осигурување од задолжителни ризици од трети лица	1.919	2.583	5.874	206,18%	127,42%
Трошоци за осигурување за возила-автоодговорност	1.580	1.410	1.340	-15,18%	-4,93%
Банкарски услуги и трошоци за платениот промет	4.440	5.622	7.401	66,71%	31,64%
Банкарски услуги и провизија	2.491	2.173	5.114	105,28%	135,32%
Провизии и куртажа	1.827	3.329	2.149	17,66%	-35,43%
Надомест на провизии за наплата на електрична енергија	121	120	137	13,14%	14,48%
Останати расходи од работење	692.525	682.090	580.994	-16,10%	-14,82%
Придонеси за бенифициран стаж	56.613	58.731	61.593	8,80%	4,87%
Надомести за придонеси на Стопанската комора на РМ	5.793	5.869	5.278	-8,88%	-10,07%
Членарина на здруженија и трошоци за придонеси	5.803	8.177	8.734	50,52%	6,81%
Надомести за воден придонес	68.191	65.918	84.033	23,23%	27,48%
Останати даноци, придонеси, членарина и други давачки	17.544	22.235	22.120	26,09%	-0,52%
Административни и судски такси	6.869	8.475	4.885	-28,88%	-42,36%
Консултантски, советодавни и сметководствени услуги	1.182	4.951	1.105	-6,49%	-77,68%
Адвокатски и нотарски услуги	14.100	27.155	5.273	-62,60%	-80,58%
Трошоци за привремени и повремени работи од агенции	228.157	258.847	247.644	8,54%	-4,33%
Интелектуални услуги	1.096	950	933	-14,81%	-1,76%
Останати нематеријални трошоци и услуги	7.456	24.754	9.312	24,90%	-62,38%
Казни, пенали, надоместоци за штета и друго	754	0	6.929	818,93%	0,00%
Други дополнителни утврдени трошоци од минати години	112.262	622	21	-99,98%	-96,56%
Останати неспомнати трошоци - расходи од работењето	1.942	0	4.393	126,24%	0,00%
Расход од поранешми години – регрес за год. Одмор	30	0	0	-100,00%	0,00%
Останато	164.735	195.405	118.739	-27,92%	-39,23%
ВКУПНО	914.273	906.376	805.713	-11,87%	-11,11%

Дел од трошоците кои се намалени се трошоците за спонзорство и донациите во земјата додека репрезентација, надворешни угостителски услуги и банкарските услуги се зголемени. Трошоците за осигурување се намалени за -0,66%. Ова намалување е поради амортизацијата на основни средства. Надоместите за воден придонес во износ од 84.033 илјади денари се зголемени за 23,23% што се должи на зголемените трошоци за производство. Адвокатските и нотарските услуги се помали за -62,60% и изнесуваат 5.273 илјади денари исто така се намалени и интелектуалните услуги. Останатите трошоци за период 01.01.2022 – 31.12.2022 година се намалени за – 45.996 илјади денари или -27,92%. Ова намалување се должи на помалку расходи од камати од поранешни година за – 54.998 илјади денари.

Трошоци за привремени и повремени работи од агенции – овој трошок има зголемување од 8,54% односно 19.487 илјади денари за период 01.01.-31.12.2022 година во однос на истиот период минатата година. Структурата на овие трошоци е следна:

Во 000 денари			
ОПИС	вредност	вредност	ИНД
Агенција за вработување	2022	2021	2022/2021
1	2	3	4=2/3*100
РЕК БИТОЛА	171.358	156.421	10
Привремени и повремени работи од агенции	171.358	156.421	10
РЕК ОСЛОМЕЈ	59.628	56.632	5
Привремени и повремени работи од агенции	59.628	56.632	5
ДИРЕКЦИЈА	7.419	5.978	24
Привремени и повремени работи од агенции	7.419	5.978	24
ХЕС МАВРОВО	0	100	-100
Привремени и повремени работи од агенции	0	100	-100
ХЕС ЦРН ДРИМ	8.671	7.820	11
Привремени и повремени работи од агенции	8.671	7.820	11
ХЕС ТРЕСКА	0	154	-100
Привремени и повремени работи од агенции	0	154	-100
ХЕЦ ТИКВЕШ	567	256	121
Привремени и повремени работи од агенции	567	256	121
ЕНЕРГЕТИКА	0	795	-100
Привремени и повремени работи од агенции	0	795	-100
ВКУПНО	247.644	228.157	9

Б. БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Во 000 МКД / EUR

	31.12.2021	31.12.2022 План	31.12.2022	31.12.2022		31.12.2021	31.12.2022 План	31.12.2022	31.12.2022
Актива	000 МКД	000 МКД	000 МКД	000 EUR	Пасива	000 МКД	000 МКД	000 МКД	000 EUR
Нето нематеријалн и средства	314.323	304.425	325.418	5.291	Капитал	33.170.883	33.170.883	31.791.044	516.928
Земјиште и згради	20.563.029	18.973.053	21.435.824	348.550	Резерви	3.702.388	3.755.874	4.368.717	71.036
Постројки и опрема	11.615.836	11.366.252	10.878.487	176.886	Акумулирана добивка	-2.360.002	-12.922.573	1.316.177	21.401
Други постојани средства	3.476.704	3.736.335	4.386.818	71.330	Вкупна нето вредност	34.513.270	24.004.185	37.475.938	609.365
Други финансиски средства	623.882	623.900	385.802	6.273	Долгорочни обврски - Банки	2.821.929	10.545.036	3.847.328	62.558
Вкупно постојани средства	36.593.775	35.003.965	37.412.348	608.331	Вкупно капитал + долгорочни обврски	37.335.200	34.549.220	41.323.266	671.923
Залиха	2.888.833	3.185.501	3.090.422	50.251	Краткорочни обврски - добавувачи	3.071.913	3.257.802	1.482.642	24.108
Побарувања	1.424.655	916.292	3.559.692	57.881	Краткорочни кредити	1.038.117	1.091.062	1.172.131	19.059
Други побарувања	1.017.778	462.284	3.249.708	52.841	Други краткорочни обврски	405.494	448.069	1.086.319	17.664
Други тековни средства	79.038	134.018	1.435.716	23.345	Дивиденди	0	0	0	0
Готовина / банкарски депозити	1.141.558	442.406	2.564.044	41.692	Други обврски ПВР	1.294.914	798.313	6.247.571	101.587
Вкупно тековни средства	6.551.862	5.140.501	13.899.581	226.009	Вкупно краткорочни обврски	5.810.437	5.595.246	9.988.663	162.417
ВКУПНА АКТИВА	43.145.637	40.144.466	51.311.929	834.340	ВКУПНА ПАСИВА	43.145.637	40.144.466	51.311.929	834.340

*Прикажаниот биланс на состојба е прилагоден за аналитички цели, односно од него се отстранети состојбите на побарувањата и обврските од поврзани друштва од сметките 110 и 210.

**Од АВР и ПВР исто така за аналитички цели со состојба 31.12.2022 е отстранет износ од 7.859.491 илјади денари, кој произлегува од делбениот биланс на АД ЕСМ.

I. АКТИВА

Во периодот од 01.01.2022 – 31.12.2022 ако го погледнеме паричниот тек ќе забележиме дека инвестиционите активности се во износ од **3,279.399** илјади денари.

Најголем дел од инвестиционите активности се вложувања во фотонапонска централа во РЕК Осломеј, ветерен парк Богданци втора фаза, опрема во РЕК Битола (парна турбина, работно тркало и помошна механизација), изработка на усек за раздвојување во ПК ПЈС, разладна кула 2 во РЕК Битола и друго.

Тековните средства

Залихи

Од вкупната залиха најголем дел опфаќаат резервните делови односно 78,67%, додека вкупните залихи на РЕК Битола учествуваат со 82,63% во вкупните залихи на АД ЕСМ.

Во табелата во продолжение дадена е структурата на залихите по категории и по Подружници:

Во 000 денари

ПОДРУЖНИЦИ	Залихи на сировини и материјали	Залихи на резервни делови	Залихи на ситен инвентар	Залиха на недовршено производство	Вкупно залихи на 31-12-22	%	Вкупно залихи на 31-12-21	%	2022/2021
ДИРЕКЦИЈА	2.912	5	85	0	3.003	0,10%	2.040	0,07%	47,19%
ХЕС МАВРОВО	10.572	9.059	158	0	19.789	0,64%	19.386	0,67%	2,08%
ХЕС ЦРН ДРИМ	8.023	4.521	2.329	0	14.873	0,48%	14.279	0,49%	4,16%
ХЕЦ ТИКВЕШ	4.904	6.869	244	0	12.017	0,39%	11.454	0,40%	4,92%
РЕК БИТОЛА	165.334	2.102.459	9.087	276.850	2.553.730	82,63%	2.385.879	82,59%	7,04%
РЕК ОСЛОМЕЈ	145.153	289.035	0	13.884	448.072	14,50%	414.446	14,35%	8,11%
ХЕЦ ТРЕСКА	2.435	12.673	3.282	0	18.391	0,60%	17.273	0,60%	6,47%
ЕНЕРГЕТИКА	12.789	6.567	1.192	0	20.548	0,66%	24.076	0,83%	-14,65%
ВКУПНО	352.123	2.431.187	16.378	290.734	3.090.422	100,00%	2.888.833	100,00%	6,98%

Во побарувања од купувачите структурата е следна:

Во 000 денари

ПОБАРУВАЊА	31-12-21	%	31-12-22	%	2022/2021
ЕВН	953.358	66,92%	1.170.680	32,89%	22,80%
МЕПСО	116.487	8,18%	383.005	10,76%	228,80%
Електродистрибуција ДООЕЛ	0	0,00%	1.563.033	43,91%	0
Останати побарувања	354.810	24,90%	442.974	12,44%	24,85%
ВКУПНО	1.424.655	100,00%	3.559.692	100,00%	149,86%

Побарувањата од купувачи на АД ЕСМ се концентрирани на три големи купувачи, чие заедничко учество во вкупните побарувања заклучно со 31.12.2022 година е околу 87,56%. Наплатата на истите се одвива во меѓусебно договорените рокови на плаќање.

Други тековните средства

Другите тековни средства се зголемени поради давање на трајно користење на недвижни ствари топловодна мрежа во износ од 1.112.975 илјади денари на АД ЕСМ Скопје, а за потребите на ЕСМ дистрибуција на топлина ДООЕЛ Скопје за дистрибуција на топлинска енергија во град Скопје со Одлука од Влада број 41-7323/2 од 06.09.2022 година.

II. ПАСИВА

КАПИТАЛ

Во капиталот има позначајни промени и е намален за 1.379.840 денари заради покривање на загубите од поранешни години со Одлука на У.О. број 02-1203/278/1.2 од 28.02.2022 година.

Во ставката Резерви влегуваат:

Во 000 денари			
ОПИС	31.12.2021	31.12.2022 План	31.12.2022
Резервирања за трошоци за обновување на природни богатства	177.182	218.911	177.182
Резервирања за користи на вработените	392.754	405.197	362.413
Останати долгорочни резервирања	86.397	85.710	829.016
Ревалоризациони резерви и законски резерви	3.046.056	3.046.056	3.000.107
ВКУПНО	3.702.388	3.755.874	4.368.717

Останати долгорочни резервирања се однесуваат на резервирањата што се прават за судски спорови и тие во 2022 година се зголемени поради судскиот спор со Бабкок Германија во износ од 641.544 илјади денари.

Долгорочни обврски

Долгорочните обврски се однесуваат на обврски по земени кредити од банки, како што е прикажано во табелата:

Во 000 денари		
Состојба на долгорочни обврски на 31.12.2022		
ОПИС	Каматна стапка	Главнина
Комерцијална банка (КОГЕЛ)	6M euribor + 2,50%	218.643
Комерцијална банка - Механизација	6M euribor + 1,90%	914.733
Халк банка (кредит за тек. поддршка)	6M euribor + 3,00%	463.213
Стопанска банка (кредит за тек. поддршка)	6M euribor + 2,50%	497.962
EBRD Фотоволтаици Осломеј 1	3,00%	102.441
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor + 2,60%	83.855
Дојче банка (Бабкок)	12M euribor + 1,675%	373.536
KFW банка - Германија (ревитализација)	12M euribor - 0,30%	337.199
KFW банка - Германија (ветерен парк)	2,50%	194.319
KFW банка - Германија (ветерен парк) II фаза	1,15%	49.417
KFW Банка Германија (Топлификација)	1,50%	612.012
Вкупно		3.847.328

Тековни обврски

Обврските кон добавувачи во износ од 1.482.642 илјади денари се однесуваат на обврски кон домашни и странски добавувачи. Истите се намалени за -1.775.160 илјади денари во однос на планот за 2022 година, додека во однос на 31.12.2021 година се намалени за -1.589.271 илјади денари што се должи на континуираното сервисирање на обврските.

Краткорочни кредити

Се однесуваат на делот од долгорочните обврски кои АД ЕСМ ги има за плаќање во тековната година. Во продолжение во две табели ќе ја прикажеме исплатената обврска по краткорочни кредити до 31.12.2022, како и преостанатите обврски по краткорочни кредити до крајот на наредната година.

Табела 1 – Исплатени обврски по краткорочни кредити во период 01.01.2022 – 31.12.2022

Во 000 денари				
Кредит по банка	Каматна стапка	Главнина	Камата	Вкупно исплати 01.01-31.12.2022
EBRD Фотоволтаици Осломеј 1	3,00%	11.612	3.033	14.646
Комерцијална банка (Когел)	6M euribor + 2,5 %	54.889	8.094	62.983
Комерцијална банка - Механизација	6M euribor + 1,9 %	0	5.910	5.910
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+2,6%	168.119	9.649	177.768
Дојче банка (Babkok)	12M euribor+1,675%	250.788	10.487	261.276
KFW Банка Германија (ветерен парк)	3,30%	311.014	17.949	328.963
KFW Банка Германија (ревитализација)	12M euribor-0,3%	167.000	0	167.000
KFW Банка Германија (Топлификација)	1,50%	2.699	0	2.699
Халк банка (кредит за тек. поддршка)	6M euribor + 3%	153.738	12.980	166.718
Стопанска банка (кредит за тек. поддршка)	6M euribor + 2,5 %	117.538	8.346	125.884
ВКУПНО		1.237.398	76.448	1.313.846

Табела 2 – Преостанати обврски по краткорочни кредити за период од 01.01.2023 - 31.12.2023 година

Во 000 денари				
Кредит по банка *	Каматна стапка	Главнина	Камата	Отплати за период 01.01-31.12.2023
EBRD Фотоволтаици Осломеј 1	3,00%	14.634	4.463	19.097
Комерцијална банка (Когел)	6M euribor + 2,5 %	54.661	10.992	65.653
Комерцијална банка - Механизација	6M euribor + 1,9 %	0	18.448	18.448
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+2,6%	209.727	4.719	214.446
Дојче банка (Babkok)	12M euribor+1,675%	250.244	8.575	258.819
KFW Банка Германија (ветерен парк)	3,30%	203.832	9.659	213.492
KFW Банка Германија (ревитализација)	12M euribor-0,3%	166.648	0	166.648
KFW Банка Германија (Топлификација)	1,50%	220.488	9.931	230.420
Халк банка (кредит за тек. поддршка)	6M euribor + 3%	308.000	9.301	317.301
Стопанска банка (кредит за тек. поддршка)	6M euribor + 2,5 %	352.000	16.693	368.692
ВКУПНО		1.780.235	92.781	1.873.016

*Вкупниот износ на камата и главница кој треба да се плати наредната година се разликува од прикажаниот во БС погоре во текстот бидејќи каматите за кредитите со променлива каматна стапка се вкалкулирани согласно амортизационите планови а не се книжени во сметководствената евиденција, а обврската за плаќање ќе се реализира согласно променливите каматни стапки кои важат во периодот на плаќање.

Други обврски ПВР

Другите обврски по ПВР се зголемени за 4.952.657 илјади денари поради непотрошените субвенции од Владата на 31.12.2022 година и тоа 2.550.796 илјади денари субвенции за електрична енергија и 2.170.314 илјади денари субвенции за топлинска енергија и истите се временски разграничени и ќе се признаат како приход кога ќе се потрошат.

Исто така износот од 1.123.939 илјади денари е сегашната вредност на топловодната мрежа доделена од Владата во владение на АД ЕСМ Скопје.

В. ИЗВЕШТАЈ ЗА ГОТОВИНСКИОТ ТЕК

Готовинскиот тек за период 01.01.2022 – 31.12.2022 година е следен:

ОПИС	Во 000 денари
	31.12.2022
Нето добивка/ загуба	2.250.389
Амортизација	2.460.826
Даноци	263.716
Вкупно	4.974.931
Даноци	(263.716)
Промени во побарувања од купувачи	(2.135.037)
Промени во останати побарувања	(2.231.930)
Промени во залихи	(201.589)
Промени во останати тековни средства	(1.356.678)
Промени во добавувачи	(1.589.271)
Промени во останати обврски	5.633.483
Готовински тек од оперативни активности	2.830.193
Промени во нематеријални средства	(11.095)
Промени во земјишта и згради	(872.794)
Промени во опрема и машини	737.349
Промени во останати фиксни средства	(910.114)
Промени во останати финансиски средства	238.081
Амортизација	2.460.826
Готовински тек од инвестициони активности	(3.279.399)
Слободен готовински тек (Free cash flow)	(449.206)
Дивиденди	-
Промени во долгорочни кредити	1.025.399
Промени во краткорочни кредити	134.014
Промени во акционерски капитал	(1.379.840)
Промени во резерви	666.329
Промени во задржана добивка	3.676.178
Добивка/загуба за финансиската година	2.250.389
Готовински тек од финансиски активности	1.871.692
Нето готовински тек	1.422.486
Парични средства на почеток на година	1.141.558
Парични средства на крај на година	2.564.044

Готовински тек е направен за добивање на пореална слика за движењето на сите готовински приливи и одливи во зависност од тоа за што се употребени и од каде потекнуваат.

Некои позначајни показатели

Показателите се пресметани врз база на прочистен биланс на состојба т.е. намален за интерните односи и АВР и ПВР.

ОПИС	31/12/2021	31/12/2022 План	31/12/2022
Показател за тековна ликвидност	1,128	0,919	1,392
Брза ликвидност	0,630	0,349	1,082
Показател за финансиска задолженост	0,089	0,290	0,098
Показател за вкупна задолженост	0,200	0,402	0,270
Equity ratio	0,800	0,598	0,730
Financial debt equity ratio	0,112	0,485	0,134
Debt equity ratio	0,250	0,672	0,369
Повраток на актива	-4,01%	-26,31%	4,39%
Повраток на капитал	-4,63%	-30,57%	5,45%
ЕВИТ/грошоци за камата	-26,096	-158,960	28,763
Денови на врзување на залихи	102	40	48
Денови на врзување на побарувања	56	19	73
Денови на плаќање на обврски кон добавувачи	109	41	23

Показателот за тековна ликвидност е мерило на способноста за плаќање на обврските и означува колку пати се состојат тековните обврски во тековните средства односно колку од тековните обврски се покриени со тековни средства. Од показателите гледаме дека тековните обврски се покриени 1,392 пати со тековни средства и ваквата ликвидност покажува подобрување за разлика од последниот анализиран период 31.12.2021 кога овој показател изнесувал 1,128. Показателот за брза ликвидност е поверодостоен за нашата компанија бидејќи залихите во АД ЕСМ секако не се наменети за продажба односно од нив не можеме да очекуваме зголемување на ликвидноста. Колку показателите за тековна и брза ликвидност се поголеми толку е подобро за компанијата. Показателот за брза ликвидност треба да изнесува барем 1, за анализираниот период е повисок од овој параметар и изнесува 1,082 и покажува подобрување за разлика од 31.12.2021 година.

Показателите на задолженост се слични со последниот анализиран период поради редовната исплата на обврските по кредити.

Показателите на поврат на актива и капитал и покриеност на камата се позитивни и покажуваат подобрување во однос на последниот анализиран период и се слика на добриот финансиски резултат за овој период.

Деновите на врзување на побарувањата покажуваат влошена наплата односно намалени приходи во однос на износот на побарувањата на 31.12.2021 поради побарувањата од Електродистрибуција ДООЕЛ и АД ЕСМ Продажба.

Скоро сите показатели од погорната табела покажуваат задоволителна состојба на компанијата.

Изработил:
Владимир Славковски

Одобрил :
Добрила Стефаноска дипл.екк.

Генерален Директор
М-р. Васко Ковачевски

05-1173/1
28.02.23

ДО
Управен одбор на АД ЕСМ

Предмет : Доставување на Годишен Финансиски извештај

Во прилог Ви доставуваме Годишен Финансиски извештај од работењето на А.Д. Електрани на северна Македонија во државна сопственост Скопје за период 01.01.2022 – 31.12.2022 година за ставање на дневен ред на Управен одбор на А.Д. ЕСМ - Скопје за негово усвојување.

Со поздрав.

Изготвил/Одобрил : Владимир Славковски

Директор
Финансов/Дирекција
Добрила Стефаноска дипл.екк.

Ко:

- Архива
- Директор на Сектор/Подружница